

COVID-19 Salgını ve Alınan Önlemler

Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen yeni koronavirüs, yani COVID-19 hakkında Türkiye’de ilk vaka tespiti 10 Mart 2020 tarihinde yapıldı. Bu tarihten itibaren salgının yayılmasını önleyebilmek için kamu otoriteleri birçok farklı alanda çeşitli düzenleyici önlemleri hayata geçirdi.

Mart ayı sonu itibariyle, bu önlemlerin başlıcaları aşağıda sıralandığı gibidir:

Hukuk Alanında Alınan Önlemler:

- İcra ve iflas takipleri 30 Nisan 2020 tarihine kadar durduruldu.¹
- Açık ve kapalı tüm cezaevlerindeki görüşler ertelendi.
- Hâkimler Savcılar Kurulu tarafından 16 Mart 20 tarihinden itibaren tutuklu ve acil işler hariç tüm duruşmaların ertelenmesi yönünde bir tavsiye kararı çıkartıldı. 30 Mart tarihinde alınan bir karar ile bu tavsiye kararı kalıcı bir karara dönüştürüldü ve 30 Nisan 2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil) tutuklu ve acil işler ile başkaca istisnalar hariç duruşma, müzakere ve keşifler ertelendi.
- Adliyelerde, bölge adliye mahkemelerinde ve noterliklerde nöbetle çalışma sistemine geçildi.
- Yargıtay Başkanlar Kurulu tarafından tüm işlerin ertelenmesi ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden evden çalışma düzenine geçilmesi kararı alındı.
- İstisnalar saklı kalmak koşuluyla adli ve idari yargıda, ayrıca icra takiplerinde süreler 30 Nisan 2020 tarihine kadar durmuştur.
- 1 Mart 2020 ila 30 Haziran 2020 tarihleri arasında işyeri kirasının ödenememesi, tahliye sebebi olmaktan çıkarıldı.

Sağlık Alanında Hastanelerde Alınan Önlemler²:

- Poliklinik sayılarının azaltılması amacıyla yalnızca randevulu hastalara hizmet verilecek.
- Randevusuz başvurmanız halinde yalnızca durumunuzun acil olarak değerlendirilmesi ihtimalinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.
- Acil servislerde hafif durumlarda olan hastalar (yeşil alan hastası) kabul edilmeyecek.
- Bazı ameliyatlar ve girişimsel işlemler ertelenebilecek.
- Bazı organ nakli vakaları ertelenebilecek (özellikle bağışıklık sisteminin zayıflama ihtimali bulunan vakalar).
- Diş hekimliği hizmetlerinde yalnızca acil hizmetler devam edecek.
- Kronik hastalık takipleri doktorların önerisiyle daha geniş aralıklara çekilebilecek.
- Kronik hastalık ya da engelli raporu nedeniyle düzenli alınan ilaçlar için raporlarınızı uzatma ya da yeni reçete yazdırma süreçleri geçici bir süreyle ertelenmiştir.

Halk Sağlığı Kapsamında Kamusal Alanlara İlişkin Önlemler:

- İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan genelgeler uyarınca³:
 - o 65 yaş ve üzeri kişilerin sokağa çıkmaları yasaklandı bu kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması için **vefa destek grupları** oluşturuldu.

¹ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200322-2.pdf>

² <https://www.saglik.gov.tr/Genel/MansetHaberListesi.aspx>

³ <https://www.icisleri.gov.tr/arama/ara/koronavir%C3%BCs>

hayata destek

- o Eğlence yerleri, berber, kuaför, güzellik merkezleri, tiyatro, sinema, gösteri merkezi, konser salonu, nişan/düğün salonu, çalgılı/müzikli lokanta/kafe, gazino, birahane, taverna, kahvehane, kiraathane, kafeterya, kır bahçesi, nargile salonu, nargile kafe, internet salonu, internet kafe, her türlü oyun salonları, her türlü kapalı çocuk oyun alanları (AVM ve lokanta içindkiler dâhil), çay bahçesi, dernek lokali, lunapark, yüzme havuzu, hamam, sauna, kaplıca, masaj salonu, SPA ve spor merkezlerinin faaliyetleri geçici olarak durduruldu.
- o İçkili ve/veya içkisiz tüm lokanta ve restoranlar ile pastane ve benzeri işyerlerinin, sadece paket servis, gel-al benzeri uygulamalar, müşterilerin oturmasına müsaade etmeden hizmet vermesine müsaade edilmektedir.
- o İl ve ilçelerdeki tüm şehir içi ve şehirlerarası çalışan toplu taşıma araçlarının (şehirlerarası yolcu otobüsleri dâhil), araç ruhsatında belirtilen yolcu taşıma kapasitesinin yüzde 50'si oranında yolcu kabul etmesine izin verilmektedir.
- o Marketlerin aynı anda hizmet verebileceği müşteri sayısına kısıtlama getirildi.
- o Giyim vb. ürünlerin satışlarının yapıldığı pazarların faaliyetleri durduruldu ve diğer pazarların faaliyetlerine düzenlemeler getirildi.
- o Şehirlerarası otobüslerle ya da uçakla yapılan ulaşım valilik iznine tabi hale getirildi.
- o İzin talepleri 199 numaralı çağrı merkezi üzerinden yapılabilecek.
- o Ticari taksiler plakalarının son rakamı çift olanlar ve tek olanlar olmak üzere ikiye ayrılarak 24 saatlik vardiyalar esasıyla çalışabilecek.
- o Hafta sonlarında, il ve ilçelerde vatandaşların sahil bantları, mesire ve ören yerlerinde, piknik alanlarında; piknik yapmak, balık tutmak, spor, yürüyüş vb. faaliyette bulunması yasaklandı.
- Mevsimlik tarım işçilerinin nakil ve barınma koşulları düzenlenecek, tarım işçilerinin hijyen ve koruyucu malzemelere erişimi sağlanacak.

Eğitim Alanında Alınan Önlemler:

Eğitim alanında hem yükseköğretim hem de ilk ve orta öğretim alanında şu önlemler alınmıştır:

- Yüksek Öğretim Kurumu tarafından 2020 bahar döneminde yüz yüze eğitime devam edilmeyeceği açıklandı.
- Milli Eğitim Bakanı⁴ tarafından ilk ve orta dereceli okullarda uzaktan eğitimin 30 Nisan 2020 tarihine kadar uzatıldığı açıklandı.
- Liseye Geçiş Sınavı müfredatının yalnızca ilk dönemi kapsayacağı açıklandı.
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Bakanlık izniyle açılan özel kreş, gündüz bakımevi ve çocuk kulüplerinin yeni bir açıklama yapılana dek tatil edildiğini duyurdu.
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından 10 farklı sınavın tarihi değiştirildi:
 - o Milli Savunma Üniversitesi Askeri Öğrenci Aday Belirleme Sınavı (MSÜ) 3 Mayıs'a,
 - o Diyanet İşleri Başkanlığı Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (DİB-MBSTS) 3 Ekim'e,
 - o Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (YDS/1) 17 Mayıs'a,
 - o Elektronik Yabancı Dil Sınavı (e-YDS/4) 2 Mayıs'a,
 - o e-YDS/5 16 Mayıs'a,
 - o Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS) 20 Eylül'e,
 - o Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES/1) 10 Mayıs'a, ALES/2 16 Ağustos'a,

⁴ http://www.meb.gov.tr/meb_haberindex.php?dil=tr

- o İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü İş Yeri Hekimliği ve İş Güvenliği Uzmanlığı Sınavı (İSG/1) 29 Ağustos'a,
- o Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) 25 - 26 Temmuz 2020 tarihine ertelendi.

Kamu Çalışanlarına Yönelik Önlemler:

- 2020/4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'yle kamu çalışanlarına yönelik esnek çalışma, uzaktan çalışma ve dönüşümlü çalışma tedbirlerinin alınabileceğine karar verilmiştir.
- Tüm kamu çalışanlarının görev gereği ya da şahsi sebeplerle yurtdışı seyahatleri durdurulmuştur.

Toplu Etkinlikler

- Ülke genelinde tüm spor müsabakaları ertelendi.
- Toplu olarak vatandaşların bir arada bulunduğu taziye evlerinin faaliyetleri durduruldu.
- Sivil Toplum Kuruluşlarının genel kurulları ve eğitimler dâhil katılımcıları toplu olarak bir araya getiren her türlü toplantı ve faaliyetleri (icra-i zorunluluk gerektiren yönetim faaliyetleri hariç) geçici olarak ertelendi.
- Ulusal ve uluslararası düzeyde açık veya kapalı alanlarda düzenlenecek her türlü bilimsel, kültürel, sanatsal ve benzeri toplantılar Nisan ayı sonuna kadar ertelendi.⁵

Çalışma Hayatı

- Kısa çalışma ödeneği başvuruları 23 Mart 2020'de kabul edilmeye başlandı. Kısa çalışma ödeneğinden faydalanmak için gerekli olan, son üç yıl içinde 600 günlük sigortalılık süresi 450 güne düşürüldü. Kısa çalışma ödeneği 30 Haziran 2020 tarihine kadar geçerli olacaktır. Ödeneğin süresini yıl sonuna kadar uzatma yetkisi ise Cumhurbaşkanlığı'ndadır.
- Yurt dışından gelen kişilere hekim tarafından 'Z03.8 ve Z03.9' kapsamında tanı konulması halinde 14 güne kadar istirahat raporu düzenlenecek. Bu vatandaşların iş göremezlik ödeneği SGK tarafından karşılanacak.

Seyahatler

- Toplam 71 ülkeye uçuşlar durduruldu.⁶

Karantina Uygulamaları

- COVID-19 salgınına yönelik tedbirler kapsamında Sivas, Yozgat, Çanakkale, Gümüşhane, Giresun, Çankırı ve Kütahya'da 11 köy, Malatya'da ise 2 mahalle karantinaya alındı.⁷

⁵ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/CumhurbaskanligiGenelgeleri/20200320-3.pdf>

⁶ <http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/Covid-19/Ucus-Durdurma-Tablosu.pdf>

⁷ <https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/8-ilde-11-koy-ve-2-mahalle-yeni-tip-koronaviruse-karsi-karantinaya-alindi/1784112>